

Falešná diplomka: bezmoc škol i soudů

reklama

HN, z domova
Praha, 14. 4. 2008

Čeští vysokoškoláci našli dobrý způsob, jak proplout studiem bez námahy: obstarat si titul podvodem. Stačí, když zaplatí pár tisíc korun svým pilnějším spolužákům, kteří za ně napíší bakalářskou či diplomovou práci. "Dvěma kamarádkám jsem takhle napsal diplomovou a bakalářskou práci a vydělal jsem si patnáct tisíc," říká například tříadvacetiletý student psychologie z Prahy, který si přál zůstat v anonymitě.

"Nevíte o někom, kdo by mi napsal bakalářskou práci? Zaplatím dvacet tisíc korun," zněl také jeden z mailů, který přišel některým studentům Karlovy Univerzity do e-mailové schránky.

Získat titul podvodem tak není už dnes mezi vysokoškoláky vůbec nic výjimečného. Svůj byznys si na tom založila zlínská firma www.referatyzababku.cz Petra Lukáče. Na tu HN upozornily již minulý týden, když od firmy koupily profesionálně zpracovanou diplomovou práci z oboru speciální pedagogiky za 12 600 korun. Podobné služby firmy, která "šije na míru" absolventské práce už téměř dva roky, využilo již zhruba tři tisíce lidí.

Na dva roky do vězení

"Našli jsme díru na trhu, o naše služby má zájem hodně lidí," řekl již dříve HN majitel firmy Petr Lukáč. Jeho firma má zhruba 50 zaměstnanců, většinou vysokoškolsky vzdělaných, kteří bakalářské, diplomové či rigorózní práce píšou na klíč. Naopak tříadvacetiletý student psychologie si takto přivydělával poprvé. "Diplomku z ekonomie jsem psal pro holku, která měla zrovna po porodu a musela se věnovat dítěti. Navíc jsem taky potřeboval peníze a deset tisíc se hodilo." Podle právníků však tímto způsobem studenti hrubě porušují nejen studijní povinnosti, ale hlavně i zákon. Názory na to, zda by se kvůli falešné práci mohl student dostat i před soud, se však různí. Žádný takový případ ještě česká justice neřešila.

Podle právničky Kláry Veselé-Samkové by studenta mohl kromě školy žalovat v budoucnu i zaměstnavatel. "Když podvodem získá titul, na jehož základě je přijat do zaměstnání, je to bez pardonu na vyhazov pro ztrátu důvěry podle zákoníku práce. Zaměstnavatel by po studentovi mohl také požadovat vrácení již vybrané mzdy." Problém je i s autorskými právy. Podle české legislativy se totiž nelze vzdát autorského práva. Problémy se zákonem by mohl mít i ten, kdo absolventskou práci píše na klíč. Vědomě se totiž podílí na podvodu. Zlínská firma Petra Lukáče se však brání tím, že vypracovává pro studenty jen podklady a je na nich, co s tím udělají dále. Test HN při koupi diplomové práce ale odhalil, že nejde jen o rešerši podkladů, ale kompaktní souvislý text, psaný přímo ve stylu absolventské práce. "Obcházejí šikovně českou legislativu. Firma by byla spolupachatelem jen tehdy, pokud by bylo možné dokázat, že věděla, že student bude práci vydávat za svoji," myslí si odborník na trestní právo David Strupek.

Školy podvod neodhalí

Samotné vysoké školy o podobných "službách" dobře vědí. Ovšem také přiznávají, že jsou proti nim bezmocné. "Nemáte nikdy šanci odhalit, že student nenapsal práci sám. To se jen těžko dokazuje," podotýká Martin Paleček, proděkan Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, odkud v loňském roce vyhodili sedm studentů za opsané seminární práce. Přesto se vysoké školy snaží s podvodníky bojovat. Na Masarykově univerzitě vznikl speciální počítačový program, který podle klíčových slov dokáže rozpoznat studentské plagiáty. Chce ho nyní využívat další dvacítka škol. "Zda ale za studenta napsal práci někdo jiný, nerozpozná žádný takový program," upozorňuje Jitka Brandejsová z Masarykovy univerzity.

Podobný systém na odhalování plagiátů jako Masarykova univerzita používá i většina zahraničních univerzit.

Například většina britských škol má speciální komisi, která opisování vyšetřuje. Zároveň bývá zvykem, že učitelé porovnávají práci se staršími texty stejného studenta. Pokud se stylově velmi odlišují, student se musí připravit na to, že jeho práci bude zkoumat celá řada lidí.

Autor/ři: Petra Benešová, Ivana Kottasová